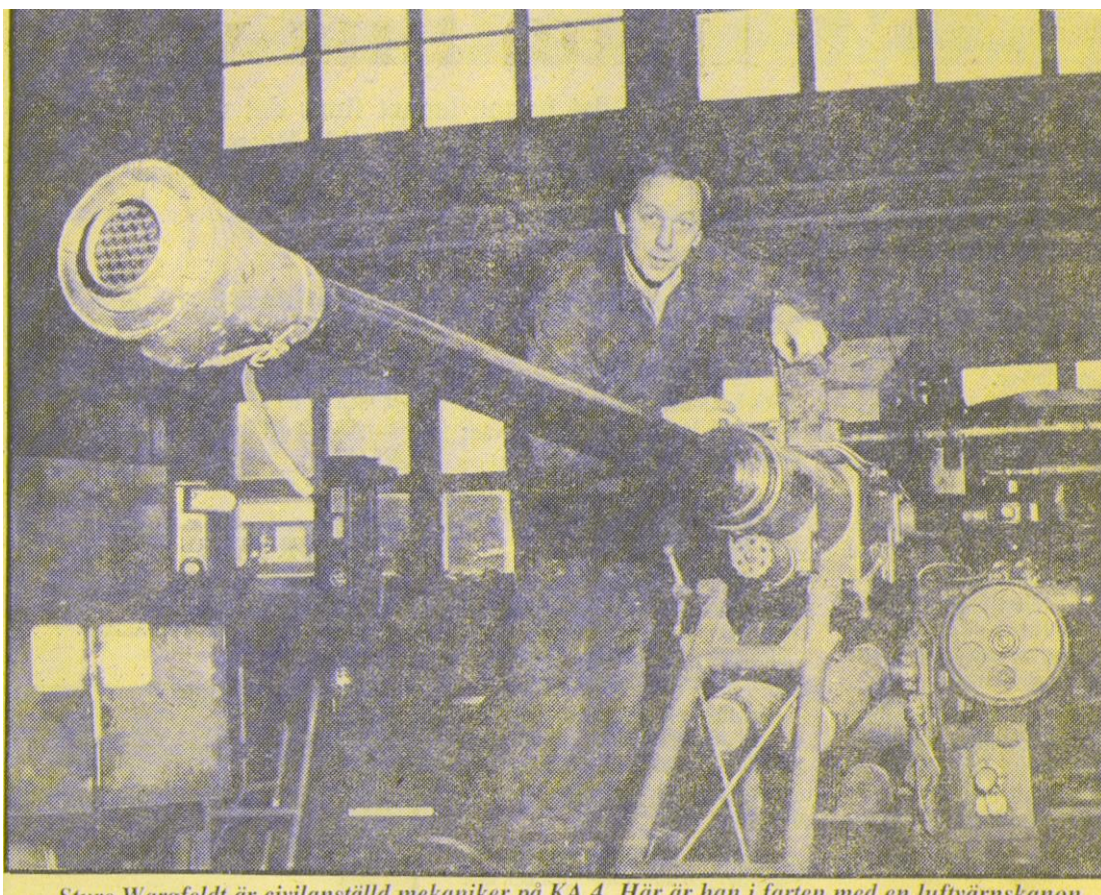

G-P Sydväst 1979

Arbetsplatsen med makt och myndighet. På KA 4 härskar ordningen

Arbetsplatsen där man blir gammal gården. Arbetsplatsen om vilken det förr hette, att statens kaka var liten men säker. Arbetsplatsen där man inte producerar någonting. Vare sig varor eller tjänster. Arbetsplatsen som varken kallas firman eller företaget utan myndigheten av de anställda.

Sten Warfeldt är civilanställd mekaniker på KA 4. Här är han i farten med en luftvärnskanon.

Den arbetsplatsen heter Älvsborgs kustartilleriregemente — KA 4 — och ord som myndighet har sin givna plats där. Begreppen ordning, disciplin, Makt och myndighet står fortfarande högt i kurs. Förändringens och demokratiseringens vindar blåser naturligtvis också här, men som laber sommarbris när det är

kuling i det civila. Och vad vore väl en kapten, en sergeant, en major eller en överste utan ordning otit disciplin.

— Den militära stelheten har vi inte så mycket av här, säger kapten Bengt Lundberg när han tar emot för att visa oss runt.

— Vi har ett gott kamratskap fritt från många gamla föråldrade traditioner. Kustartilleriet är ju ett ungt vapenslag — inte hundra år än — det förskonar oss från traditioner av alla de slag.

Bengt Lundberg berättar också. att KA 4 inte är inte är hela sanningen om arbetsplatsen här vid Västerberget.

— Här finns också Göteborgs Kustartilleriförsvär . och Göteborgs och Bohus försvarsområde.

Eller enklare uttryckt. KA 4 är ett utbildningsregemente. Kustartilleriförsvaret och försvarsområdet är krigsorganisationer som i fredstid består av staber och underhållsavdelningar.

Kamratanda

Totalt jobbar här mellan 600 och 700 personer. Flertalet av dem civilanställda. De flesta tycks trivas bra.

Den goda kamratandan, sammanhållningen, friheten, omväxlingen och den fina miljön nämner många — både civila och militära — som fördelarna med KA 4 som arbetsplats. Det är svårt att få någon att peka på avigsidorna med det här jobbet.

Sammanhållningen är som sagt god. Men så har man också många värderingar gemensamma med sina arbetskamrater på den här arbetsplatsen. Åtminstone om man är militärt anställd. Betänkligheter mot den svenska krigsmaktens existens måste man ha slängt överbord, likaså invändningar mot att lära och

lära ut dödandets hantverk. Ett visst sinne för och förmåga att uppskatta ordning och disciplin hör man också ha.

Andra yrken

Men för flera av de fast anställda militärerna på KA 4 har det krigiska kommit långt i bakgrunden. Många jobbar i praktiken i andra yrken, om än med militära förtecken.

Lennart Lindgren till exempel som basar för maskinutbildningen. Han lär folk att hantera maskinerna i kustartilleriets båtar. En syssla som i mångt och mycket ger honom lärarens roll.

Arbetsplats

SYDVÄST

— Det blir en hel del förberedelser hemma och mycket teoretisk undervisning. Men disciplinproblem slipper jag.

Inte bara enstaka lärare utan hela skolor finns det dessutom på KA 4.. För militär utbildning visserligen. Befälsskola, Radarskola, Instruktörsskola och Sjukvårdsskola är förlagda hit.

Tre steg

Instruktörsskolan, som består av tre steg, har ett helt civilt andra steg. Utbildningen i instruktörsskola II som den heter motsvarar den tvååriga sociala linjen på gymnasiet, berättar skolans civile studierektor Sven-Olof Håkansson.

Sven-Olof Håkansson är inne på sitt 29:de år med krigsmakten som arbetsgivare. Han är inte ensam om att vara gammal i gården. Hoppjerkorna finns inte i något större antal på den här arbetsplatsen.

Roland Erlander är en annan stammis. För 17 år sedan tog han värvning direkt efter lumpen och med tiden har han blivit både kapten och has för idrotten och spänsten på KA 4.

Fredstid

Roland är medveten om vilken roll krigsmakten ska kunna spela men tänker mest på den fredstida *delen* av sitt värv:

— Jobbar man med och är intresserad av idrott så ser man det först och främst som sin uppgift att få arbetskamrater och värnpliktiga att ha glädje och nytta av fysisk träning.

--- Men man är naturligtvis medveten om att det gäller att hålla folk i sådant trim att de klarar en krigssituation.

Roland blev fast i det militära efter lumpen. Historien är likadan för många andra av KA 4:s befäl. Det finns fortfarande teckning för talesättet om den säkra men lilla statliga kakan.

När Göran Häll tog värvning hade talesättet verkligen fog för sig. Det var krigsåret 1943.

Fanjunkare Magnus Höög, idrottslärare på KA 4, lär ut skidåkning till befälsaspiranter.

— Sedan dess har jag blivit kvar i kommissen, säger han. Visst har jag väl funderat på andra jobb, men nu är jag för gammal.

Göran är chef för artilleriverkstaden och jobbar tillsammans med militärt och civilt anställda mekaniker. Jobbet är som vilka andra mekanikers som helst, bara det att det handlar om kanoner. Ackordshets finns inte. Man kan göra ett noggrant arbete i en lagom arbetstakt.

En stat i staten har krigsmakten kallats. En

egen liten ö i arbetslivet kanske man skulle kunna säga om KA 4. En mansdominerad ö genomsyrd av mäns spelregler och värderingar, där kvinnorna har sina givna men ojämlika platser.

Kanslihuset är den ena. Skrivcentralen där har till och med en kvinnlig chef. Kvinnor finns där som sekreterare efter sedvanligt mönster.

Matsalen är den andra platsen för kvinnorna på KA 4. Där finns de i lågstatusjobb, men är samtidigt den kanske mest uppskattade yrkesgruppen på hela bygget. För vad vore ett svenskt regemente - inklusive KA 4 - utan den

berömda maten?

På tal om mat. Befälet äter inte så ofta i beväringarnas matsal. Och befälet äter inte med vilket befäl som helst. Lite traditioner finns det också på KA 4. Plutonsofficerarna - underofficerarna som man så för - äter i plutonsofficersmässen, kompaniofficerarna i kompaniofficersmässen och regementsofficerarna - höjdarna - i regementsofficersmässen.

Av praktiska skäl är det ordnat så, förklarar Bengt Lundberg.

Det tror vi inte på.

Reportage: C G Claesson, text, Harry Nicolaisen, foto.